

Δραστηριότητα 3η

Η μπάντα ετοιμάστηκε να παίξει μουσική σε μια μεγάλη παρέλαση, όμως κάποιοι μουσικοί μπερδεύτηκαν και πήραν μουσικά όργανα που δεν ανήκουν σε αυτήν. Βρες ποια είναι αυτά και βάλ' τα σε έναν κύκλο.

Δραστηριότητα 4η

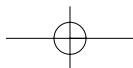

Μια σημαντική πληροφορία!

Όταν πρωτοδημιουργήθηκε η μπάντα, τα μουσικά όργανα που την αποτελούσαν ήταν μόνο τα χάλκινα πνευστά και ονομαζόταν «μπάντα χάλκινων». Σήμερα, πολλές φορές σε μια μπάντα χάλκινων συμμετέχουν και μερικά ξύλινα πνευστά, καθώς και κρουστά μουσικά όργανα.

Ο δάσκαλός σου θα βάλει να ακούσεις ένα μικρό μουσικό απόσπασμα από μια μπάντα χάλκινων. Εσύ και οι συμμαθητές σου πάρτε κρουστά μουσικά όργανα, μεταμορφωθείτε σε μουσικούς και συνοδέψτε με τα κρουστά όργανα την μπάντα χάλκινων χτυπώντας τον ρυθμό.

19. Μουσική και ποίηση

Δραστηριότητα 1η

Βρες και υπογράμμισε στο ποίημα «Μια φορά στα χίλια χρόνια» που βρίσκεται στο βιβλίο σου τις ομοιοκαταληξίες. Όταν το καταφέρεις, απάγγειλε την πρώτη και δεύτερη στροφή του ποιήματος χτυπώντας παλαμάκια, όπως δείχνει το παρακάτω ρυθμικό σχήμα.

4/4

Μια φο - ρά στα χί - λια χρό - νια
 Του πε - λά - γου τα τε - λώ - νια
 μες στα σκο - τει - νά τα φύ - κια
 μες τα πρά - σι - νά χα - λί - κια

Δες και μερικούς άλλους ρυθμούς με τους οποίους μπορείς να συνοδεύσεις την απαγγελία του ποιήματος. Προσπάθησε να τους ακολουθήσεις όλους.

4/4

Μια φο - ρά στα χί - λια χρό - νια

4/4

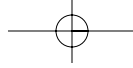
Μια φο - ρά στα χί - λια χρό - νια

4/4

Μια φο - ρά στα χί - λια χρό - νια

Συνέχισε και στους επόμενους στίχους παίζοντας τους ίδιους ρυθμούς.

Δραστηριότητα 2η

Χρησιμοποίησε τις ρυθμικές αξίες που γνωρίζεις (♩ ♪ ♫) και τις παύσεις τους και φτιάξε τους δικούς σου ρυθμούς για να συνοδέψεις το ποίημα.

Προσπάησε να συνδυάσεις διαφορετικούς ρυθμούς στην απαγγελία του ποιήματος, όπως στο παράδειγμα. Διάλεξε από τους ρυθμούς της προηγούμενης δραστηριότητας και από τους ρυθμούς που έφτιαξες εσύ.

4/♩

Μια φο - ρά στα χί - λια χρό - νια

Του πε - λά - γου τα τε - λώ - νια

Δραστηριότητα 3η

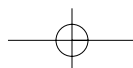

Στην αρχαία Ελλάδα η ποίηση και η μουσική ήταν στενά συνδεδεμένες μεταξύ τους. Ο τραγουδιστής λεγόταν **αιδός** και τραγουδούσε τους στίχους των ποιημάτων συνήθως με συνοδεία κιθάρας ή λύρας.

Μεταμορφωθείτε μαζί με τους συμμαθητές σου σε αιδούς.

Χωριστείτε σε ομάδες. Κάθε ομάδα διαλέξτε ένα ποίημα από το ανθολόγιο και ντύστε το ποίημα με τη δική σας μουσική. Μπορείτε αν θέλετε να ηχογραφήσετε τη μελωδία που έχετε βρει με ένα μαγνητόφωνο.

Χρησιμοποιήστε τα **κρουστά μουσικά όργανα** της τάξης σας και διάφορους ήχους αντικειμένων, ακολουθήστε τις οδηγίες του δασκάλου σας και θα είστε έτοιμοι. Τραγουδήστε και συνοδέψτε με κρουστά μουσικά όργανα το ποίημα όπως σας αρέσει, παρουσιάζοντας το τραγούδι σας στους υπόλοιπους συμμαθητές σας.

20. Μουσικές φόρμες

Δραστηριότητα 1η

Τραγουδούσε ακόμα μια φορά τη μελωδία από το τραγούδι «Φεγγαράκι μου λαμπρό» και προσπάθησε να ξεχωρίσεις τα δύο μουσικά θέματα. Στη συνέχεια γράψε στο κάθε κουτάκι το γράμμα που του αντιστοιχεί (Α ή Β).

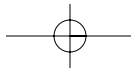

Δραστηριότητα 2η

Προσπάθησε να δημιουργήσεις το δικό σου μουσικό έργο με φόρμα Α Β Α. Γράψε σε μία κόλλα χαρτί δύο δικά σου ρυθμικά σχήματα και προσπάθησε να τα αντιγράψεις με τέτοιο τρόπο, έτσι ώστε να σχηματιστεί η μουσική φόρμα Α Β Α.

Δοκίμασε να παίξεις το μουσικό έργο που έφτιαξες, όπως δείχνει η εικόνα

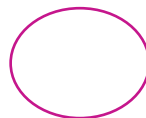
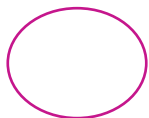
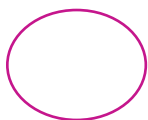

Δραστηριότητα 3η

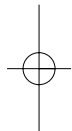
Ετοιμάσου τώρα να ακούσεις για άλλη μια φορά το «Βιεννέζικο μουσικό ρολόι» του Ζ. Κόνταϊ. Αυτή τη φορά όμως προσπάθησε, καθώς το ακούς, να παρακολουθείς τα παρακάτω γεωμετρικά σχήματα ακολουθώντας τα βελάκια. Μην ξεχαστείς· να θυμάσαι πως κάθε σχήμα αντιστοιχεί και σε ένα μουσικό δέμα!

Πόσες φορές άκουσες το βιεννέζικο μουσικό ρολόι να χτυπάει;

Γράψε την απάντησή σου:

Άκουσα το βιεννέζικο μουσικό ρολόι να χτυπάει φορές.

Δραστηριότητα 4η

Ο δάσκαλός σου θα βάλει να ακούσεις άλλη μια φορά το δέμα και τις δύο παραλλαγές από το έργο του Μότσαρτ. Καθώς το ακούς φτιάξε τα δικά σου σχήματα για το δέμα και τις δύο παραλλαγές.

Σημείωσε με ένα Χ την απάντηση που νομίζεις ότι είναι σωστή:

Ο Μότσαρτ στην 1η παραλλαγή χρησιμοποιεί πιο συχνά:

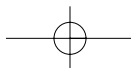
Αργές ρυθμικές αξίες

Γρήγορες ρυθμικές αξίες

Ο Μότσαρτ ζήτησε από τον μουσικό που εκτέλεσε το μουσικό του έργο να παίξει τη 2η παραλλαγή:

Πιο δυνατά από το δέμα

Πιο σιγά από το δέμα

21. Μουσικές ακροάσεις

Δραστηριότητα 1η

Βρες τη σωστή απάντηση και σημείωσέ την.

Άκουσε ακόμα μία φορά το απόσπασμα της «Καταιγίδας» του Λ. Β. Μπετόβεν.

Σε δύο συγκεκριμένα σημεία ο Μπετόβεν περιγράφει με τη γλώσσα της μουσικής τις βροντές και το σφύριγμα του ανέμου.

Θυμήσου...

Ποιο όργανο διάλεξε ο Μπετόβεν για να περιγράψει με τη γλώσσα της μουσικής τις βροντές;

Ο Μπετόβεν διάλεξε το **φλάουτο** για να περιγράψει το σφύριγμα του ανέμου. Οι νότες που άκουσες να παίζει το φλάουτο είναι:

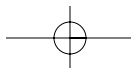
Ψηλές

Χαμηλές

Η ένταση που χρησιμοποιεί ο Μπετόβεν για να περιγράψει τις βροντές είναι:

Φόρτε (δυνατά)

Πιάνο (σιγά)

Δραστηριότητα 2η

Η **ορχήστρα** είναι έτοιμη να παίξει την *Καλοκαιρινή καταιγίδα* του Α. Βιβάλντι.

Όμως κάποιοι μουσικοί μπερδεύτηκαν και ανέβηκαν στη σκηνή, ενώ τα όργανά τους δε συμμετέχουν στο συγκεκριμένο έργο.

Βρες ποιοι μουσικοί είναι αυτοί και βάλε τους μέσα σε έναν κύκλο, αφού πρώτα ο δάσκαλός σου βάλει να ακούσεις για άλλη μια φορά την *Καλοκαιρινή καταιγίδα*.

Δραστηριότητα 3η

Σημείωσε τη σωστή απάντηση:

Η ορχήστρα που αποφάσισε να παίξει τα αποσπάσματα της *Καταιγίδας* του Μπετόβεν και της *Καλοκαιρινής καταιγίδας* του Βιβάλντι, δυσκολεύτηκε λίγο να ξεκινήσει γιατί η ταχύτητά τους είναι...

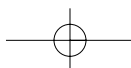
αργή

γρήγορη

...Επίσης προσπάθησε να σου μεταδώσει συναισθήματα...

αναστάτωσης

ηρεμίας

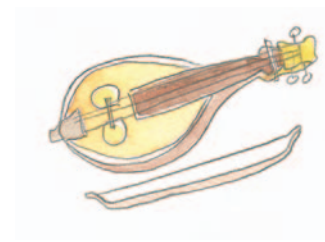
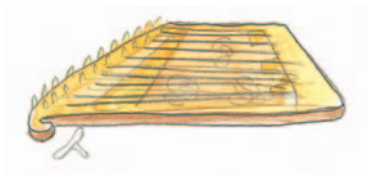
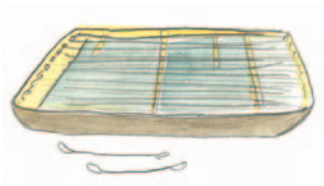
22. Γνωρίζοντας τα ελληνικά λαϊκά μουσικά όργανα

Δραστηριότητα 1η

Άκουσε μερικά από τα έγχορδα λαϊκά μουσικά όργανα. Βάλε σε έναν κύκλο όποια ακούσεις και γράψε το όνομά τους.

Δραστηριότητα 2η

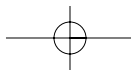
Το ξέρεις ότι ένα από τα πνευστά μουσικά όργανα των αρχαίων Ελλήνων έχει πάρει το όνομά του από τον μυθικό θεό των βοσκών, τον Πάνα;

Πατέρας του Πάνα ήταν ο θεός Ερμής. Ο Πάνας είχε μέχρι τη μέση ανθρωπινό σώμα, κάτω είχε πόδια αλόγου και στο κεφάλι κέρατα τράγου. Ήταν πάντα χαρούμενος και γελαστός.

Όταν μεγάλωσε αγάπησε μια νύμφη που την έλεγαν Σύριγξ. Μια θεά όμως μεταμόρφωσε τη Σύριγγα σε καλαμιά.

Ο Πάνας, μην μπορώντας να ξεχωρίσει ποιο από τα καλάμια είναι η Σύριγξ, έκοψε κάποια από αυτά και έφτιαξε ένα μουσικό όργανο με το οποίο έπαιζε μουσική για να θυμάται την αγαπημένη του.

Αυτό το όργανο ονομάστηκε **αυλός του Πάνα**.

Προσπάθησε να ενώσεις τις εικόνες με τα πνευστά λαϊκά μουσικά όργανα με το όνομά τους:

Ζουρνάς

Φλογέρα

Κλαρίνο

Τκάλιντα

Λαλίτσα

Το ξέρεις ότι η φλογέρα είναι μια εξέλιξη ενός αρχαίου μουσικού οργάνου;
Το όργανο αυτό είναι ο αυλός του Πάνα.

Δραστηριότητα 3η

Το ξέρεις ότι τα μαγειρικά σκεύη μπορούν να γίνουν κρουστά μουσικά όργανα;

Παλαιότερα σε μερικά μέρη της Ελλάδας οι νοικοκυρές και τα παιδιά την 1η Μαρτίου χτυπούσαν ρυθμικά διάφορα μαγειρικά σκεύη, όπως κατσαρόλες και ταψιά, πιστεύοντας ότι με αυτόν τον τρόπο θα διώξουν τους ψύλλους και άλλα ενοχλητικά έντομα.

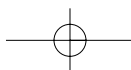
Ταυτόχρονα τραγουδούσαν: *όσω ψύλλοι και κοριοί, μέσα Μάρτης και χαρά.*

Πάρε κι εσύ ένα μαγειρικό σκεύος, φτιάξε σε μια κόλλα χαρτί ένα ρυθμικό σχήμα, παρουσίασέ το στην τάξη σου. Ταυτόχρονα τραγούδα τα λόγια που θα διώξουν τα ενοχλητικά έντομα.

Δραστηριότητα 4η

Έρθε η στιγμή να φτιάξεις το δικό σου λαϊκό κρουστό όργανο. Τα υλικά που θα χρειαστείς είναι μόνο δύο ποτηράκια του ούζου ή του κρασιού. Στη συνέχεια ακολούθησε τις οδηγίες, έτσι όπως τις βλέπεις στις παρακάτω εικόνες. Το κρουστό παραδοσιακό μουσικό όργανο είναι έτοιμο. Αυτό το μουσικό όργανο ονομάζεται **ποτηράκια** και το συναντάμε συνήθως στην Κρήτη.

23. Μουσική! Παντού μουσική!

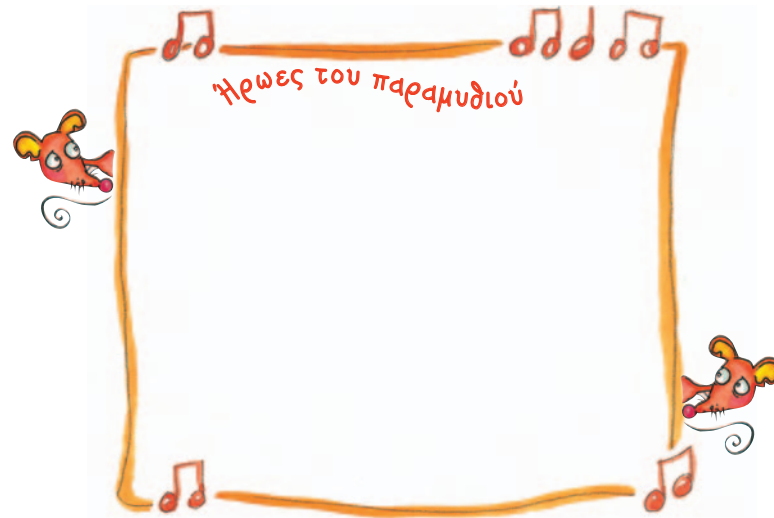

Κοίτα! Μερικές ιδέες και μικρά μουσικά μυστικά για να φτιάξεις κι εσύ τη δική σου παράσταση.

Δραστηριότητα 1η

Θυμάσαι το παραμύθι «Ο Βασιλιάς των Ζώων» που είχες διαβάσει σε προηγούμενο κεφάλαιο; Άκουσε τον δάσκαλό σου να το διαβάζει ακόμα μία φορά.

Προσπάησε να θυμηθείς τους ήρωες του παραμυθιού και να τους γράψεις.

Το παραμύθι «Ο Βασιλιάς των Ζώων» εύκολα μετατρέπεται σε μια μικρή παράσταση για κουκλοθέατρο.

Για κάθε παράσταση συνεργάζονται πολλοί άνθρωποι σε διαφορετικούς τομείς και σε διαφορετικές ομάδες.

Ακολούθησε λοιπόν μαζί με τους συμμαθητές σου τις οδηγίες που θα σας δώσει ο δάσκαλός σας και χωριστείτε σε μικρές ομάδες.

Σκηνογράφοι

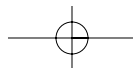
Μουσικοί

Ήθοποιοί

Κατασκευαστές μαριονέτας

Αν ανήκεις στην **ομάδα των σκηνογράφων**, σκέψου μαζί με τους συμμαθητές σου το μέρος όπου διαδραματίζονται διάφορες σκηνές του παραμυθιού. Έπειτα ζωγραφίστε το κατάλληλο τοπίο για κάθε σκηνή σε ένα μεγάλο λευκό χαρτόνι.

Αν ανήκεις στην **ομάδα των ηθοποιών**, μοιράστε με τη βοήθεια του δασκάλου σας τους ρόλους και σκεφτείτε τα λόγια που αντιστοιχούν σε κάθε ήρωα.

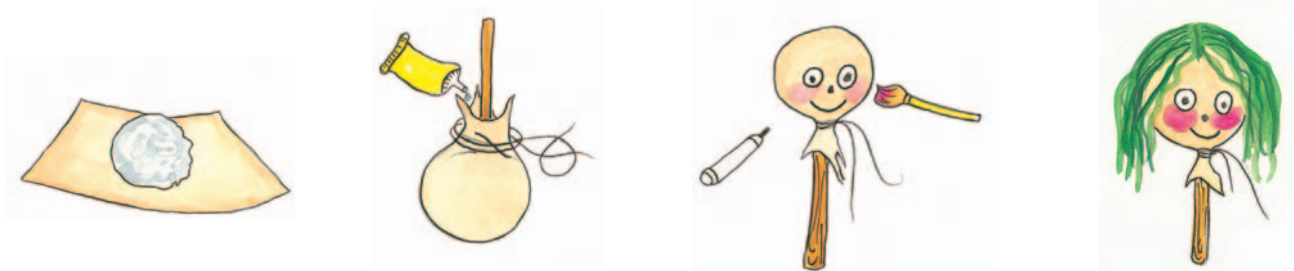
Αν ανήκεις στην **ομάδα των μουσικών**, θυμηθείτε το τραγούδι «Ο Βασιλιάς των Ζώων». Μπορείτε ακόμα όλοι μαζί να βρείτε καινούργιους στίχους που να μας περιγράφουν την ιστορία του λιονταριού.

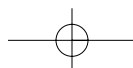
Επίσης, βρείτε μουσικά όργανα ή αντικείμενα καθημερινής χρήσης. Χρησιμοποιήστε τη φωνή σας και σκεφτείτε τους κατάλληλους ήχους που μιμούνται ηχητικά τους ήρωες του παραμυθιού (π.χ. γρήγορο περπάτημα ποντικού, το λιοντάρι που βρυχάται κ.ά.).

Αν ανήκεις στην **ομάδα που θα κατασκευάσει τις κούκλες**, ακολουθήσε τις παρακάτω οδηγίες.

Υλικά: βαμβάκι, ύφασμα 20Χ20, ένα μολύβι, κόλλα, κορδόνι, μπογιές.

Όταν όλες οι ομάδες ετοιμαστείτε, παρουσιάστε το κουκλοθέατρο που φτιάξατε όλοι μαζί στην τάξη σας. Αν θέλετε καλέστε και φίλους σας να το παρακολουθήσουν.

24. Ταξιδεύοντας με τη μουσική σε όλη τη γη

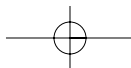
Δραστηριότητα 1η

Θα χρειαστείς: κορδέλα, ένα μολύβι και μεταλλικά κουμπιά

Και τώρα ήρθε η ώρα να φτιάξεις κι εσύ ένα κρουστό μουσικό όργανο από αυτά που χρησιμοποιούν στην Αφρική.

Ακολουθήσε προσεκτικά τα βήματα που δείχνουν οι παρακάτω εικόνες για την κατασκευή του κρουστού μουσικού οργάνου και σε λίγα λεπτά θα είναι έτοιμο! Μόλις το ετοιμάσεις χρησιμοποίησέ το για να συνοδεύσεις ρυθμικά το Αφρικάνικο τραγούδι που σου έμαθε ο δάσκαλός σου.

Δραστηριότητα 2η

«Ο χορός της βροχής» είναι ένας χορός κατά τον οποίο οι Ινδιάνοι εύχονται να βρέξει σε περιόδους ξηρασίας.

Υπάρχουν πολλοί τρόποι να χορέψεις αυτόν τον χορό. Κάθε φυλή των Ινδιάνων έχει τον δικό της τρόπο για να χορεύει τον συγκεκριμένο χορό.

Η φυλή των Σιου χορεύει τον χορό της βροχής σε κύκλο. Στη μέση του κύκλου βάζουν ένα μπολ με νερό. Στο τέλος του χορού πίνουν από το μπολ νερό.

Ακολουθήσε εσύ και οι συμμαθητές σου τις οδηγίες του δασκάλου σας και χωριστείτε σε ομάδες. Κάθε ομάδα πρέπει να φτιάξει τον δικό της «χορό της βροχής».

Διαλέξτε τα κατάλληλα μουσικά όργανα με τα οποία θα μπορέσετε να μιμηθείτε τους ήχους της βροχής και του αέρα. Έτσι θα φτιάξετε την κατάλληλη ρυθμική συνοδεία του χορού σας.

Παρουσιάστε τον χορό σας και τη μουσική σας στις υπόλοιπες ομάδες.

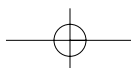

Δραστηριότητα 3η

Αν οδηγούσες εσύ το μουσικό αερόστατο, ποια χώρα θα ήθελες να επισκεφτείς;

Σκέψου την απάντηση που θα δώσεις. Στη συνέχεια ψάξε να βρεις πληροφορίες για τη μουσική παράδοση της χώρας που διάλεξες.

Γράψε τις πληροφορίες που βρήκες στις παρακάτω γραμμές.

25. Το δέντρο του Μάν

Ένα όμορφο τραγούδι και ένα διασκεδαστικό παραδοσιακό έθιμο είναι αρκετά για να περάσεις δημιουργικά τις ώρες σου στο μάθημα της μουσικής.

Δραστηριότητα 1η

Ο δάσκαλός σου θα βάλει να ακούσεις ακόμα μια φορά το παραδοσιακό τραγούδι «**Λεν ήρθη Μάνης κι Άνοιξη**».

Καθώς το ακούς, σημείωσε με ένα **X** κάθε σωστή απάντηση.

Ακούω να τραγουδάει:

ένας άνθρωπος

μια χορωδία

Η μουσική είναι...:

γρήγορη

αργή

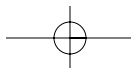
Από τους παρακάτω μουσικούς ακούω να συμμετέχουν...

Δραστηριότητα 2η

Άκουσε και τραγούδησε μαζί με τον δάσκαλο και τους συμμαθητές σου το τραγούδι «**Λεν ήρθη Μάης κι Άνοιξη**». Αυτή τη φορά όμως, όταν ακούγεται μόνο μουσική διάλεξε έναν από τους παρακάτω τρόπους και συνόδεψε το τραγούδι ακολουθώντας τον ρυθμό του.

Με ένα κρουτό μουσικό όργανο

Με παλαμάκια

Με τη φωνή σου

Λα,λα

Δραστηριότητα 3η

Μπορείτε εσύ και οι συμμαθητές σου να βρείτε τον δικό σας τρόπο να συνοδεύσετε το τραγούδι «**Λεν ήρθη Μάης κι Άνοιξη**»;

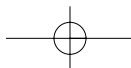
Με τη βοήθεια του δασκάλου σας χωριστείτε σε ομάδες των τριών ατόμων. Μετά βρείτε τον δικό σας ξεχωριστό τρόπο να συνοδεύσετε το τραγούδι με κρουστά μουσικά όργανα.

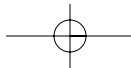
Δραστηριότητα 4η

Γίνε για ακόμα μια φορά ένας μικρός δημοσιογράφος.

Ψάξε και βρες πληροφορίες για διάφορα ελληνικά παραδοσιακά έθιμα. Διάλεξε όποιο έθιμο σου αρέσει και γράψε μερικές πληροφορίες για αυτό. Αν το έθιμο συνοδεύεται και από τραγούδι, ακόμα καλύτερα. Γράψε τα λόγια του σε ένα χαρτί και παρουσίασέ τα στον δάσκαλο και στους συμμαθητές σου.

Με απόφαση της Ελληνικής Κυβέρνησης τα διδακτικά βιβλία του Δημοτικού, του Γυμνασίου και του Λυκείου τυπώνονται από τον Οργανισμό Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων και διανέμονται δωρεάν στα Δημόσια Σχολεία. Τα βιβλία μπορεί να διατίθενται προς πώληση, όταν φέρουν βιβλιόσημο προς απόδειξη της γνησιότητάς τους. Κάθε αντίτυπο που διατίθεται προς πώληση και δε φέρει βιβλιόσημο θεωρείται κλεψίτυπο και ο παραβάτης διώκεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 του Νόμου 1129 της 15/21 Μαρτίου 1946 (ΦΕΚ 1946, 108, Α').

BIBΛΙΟΣΗΜΟ

Απαγορεύεται η αναπαραγωγή οποιουδήποτε τμήματος αυτού του βιβλίου, που καλύπτεται από δικαιώματα (copyright), ή η χρήση του σε οποιαδήποτε μορφή, χωρίς τη γραπτή άδεια του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.